

Onderwerp: Startnotitie Regionale Energiestrategie (RES)

Ons kenmerk: 19rv000126

Nummer: -

Elst, 26 november 2019

AAN DE RAAD

1. ADVIES

Instemmen met 'Startnotitie RES Regio Arnhem Nijmegen' (2 oktober 2019, 19int04903).

2. INLEIDING

In het Klimaatakkoord spreken VNG, IPO en Rijk af om een Regionale Energie Strategie (RES) op te stellen. Dertig regio's, waaronder de regio Arnhem-Nijmegen moeten in 2021 een RES opleveren met daarin een bod waaruit blijkt hoe we als regio gezamenlijk komen tot keuzes voor de warmtetransitie, opwekking van duurzame elektriciteit en de daarvoor benodigde opslag en energie-infrastructuur (met een horizon van 2030, inclusief doorkijk naar 2050).

Voor dit proces is een startnotitie opgesteld met uitgangspunten en spelregels die we als regio hanteren over opgave, resultaat, aanpak, planning, besluitvorming, participatie, et cetera. U hebt op 20 augustus 2019 het concept van de startnotitie reeds besproken. Op basis hiervan hebben wij een reactie op de startnotitie verzonden aan de regio¹. Wij informeerden u hierover tijdens de raadsvergadering op 3 september 2019.

De RES-werkorganisatie heeft inmiddels alle reacties verwerkt en beantwoord. Een toelichting op alle wijzigingen vindt u in de bijgevoegde reactienota (23 oktober 2019, 19int04904). Daarmee is nu vaststelling van de definitieve startnotitie door alle raden aan de orde.

3. DOEL EN BEOOGD EFFECT

De RES draagt bij aan het behalen van het CO₂-reductiedoel voor 2050, op basis van het Klimaatakkoord van Parijs, het Nationaal Klimaatakkoord, het Gelders Energieakkoord en de Overbetuwe Routekaart Duurzaamheid. Aanvullend op uitvoering van lokaal duurzaamheidsbeleid, moet de RES hierbij op regionale schaal afwegingen maken op het gebied van (duurzame opwek van) warmte en elektriciteit.

4. ARGUMENTEN

Reactienota beschrijft verwerking reacties en verduidelijkt vervolgproces

De reactienota gaat in op de verschillende reacties die door RES-partners of regionale stakeholders zijn ingediend. Diverse gemeenten hadden vragen over het proces na de startnotitie. Denk bijvoorbeeld aan het participatietraject, de rol van raden en het uitgangspunt van consensus tussen de 20 RES-partners. De reactienota bevat een antwoord op deze vragen en geeft duidelijkheid over het vervolg na de startnotitie.

Startnotitie bevat uitgangspunten op regionaal niveau voor duurzame opwek van warmte en elektriciteit

Ten aanzien van de concept startnotitie is een aantal zaken aangescherpt. Denk bijvoorbeeld aan 'wanneer hebben de raden welke rol in het proces' en 'wanneer spreken we van consensus'? Met deze aanpassingen zijn de spelregels helder en geven ze goed weer hoe we in de regio Arnhem-Nijmegen aan de slag gaan met (de regionale afweging over) duurzame energieopwekking.

¹ Reactie Overbetuwe op concept-startnotitie RES Arnhem Nijmegen (26 augustus 2019, 19uit18360)

Planning concept-bod vereist vlot in proces brengen van startnotitie

Er is relatief weinig tijd om tot een concept-bod RES te komen. Na ondertekening van het Nationaal Klimaatakkoord hebben RES-partners tot juni 2020 de tijd om tot een concept bod te komen dat we bij het rijk moeten indienen. Daarom is het belangrijk dat besluitvorming over de startnotitie (de spelregels over hoe tot dat concept-bod te komen) uiterlijk in de raadsvergadering van januari 2020 plaats vindt.

5. KANTTEKENINGEN EN RISICO'S

Focus in RES op warmte en elektriciteit vraagt aandacht voor verwante thema's in aanvullende regionale sporen

De afspraken tussen VNG, IPO en Rijk over het Klimaatakkoord laten ruimte om in een RES - naast afspraken over warmte en elektriciteit - ook afspraken te maken over verwante thema's die noodzakelijk zijn voor reductie van CO₂. Denk bijvoorbeeld aan mobiliteit of energiebesparing. Op dergelijke thema's worden op landelijk niveau ook afspraken gemaakt aan de verschillende thematafels bij het Klimaatakkoord.

De RES Arnhem-Nijmegen kiest bewust voor een focus op warmte en elektriciteit. Aan de oproep vanuit Overbetuwe om dit te verbinden met verwante thema's wordt deels tegemoet gekomen. Uit de reactienota blijkt dat men wel ingaat op lokale ruimtelijke en maatschappelijke inpassing, maar niet op de link die regionaal aanwezig is bij bv. besparing of mobiliteit. Deze thema's komen gelukkig wel aan de orde in het RES-proces: (...) "*we hanteren een integrale benadering met andere maatschappelijke opgaven*", "*we voorzien een brede meerwaarde*" (afstemming tussen energietransitie en mobiliteit, wonen en economie) én "*beschouwen de RES als onderdeel van de grotere opgave*".

Dat betekent dat binnen de RES wél de bijdragen van andere onderdelen binnen de regio zoals energiebesparing en mobiliteit meetellen, als onderdeel in de energietransitie. Borging en commitment op dergelijke thema's vindt echter plaats met andere instrumenten, zoals bijvoorbeeld de regionale routekaart. Van belang dus om realisatie van de doelstellingen in die regionale sporen bij aanvullende relevante thema's voldoende aandacht te geven. Naast blijvende inzet op lokaal niveau in ons uitvoering van onze eigen Routekaart Duurzaamheid natuurlijk.

Planning noodzaakt tot extra aandacht voor afstemming met raad bij concept-bod

De definitieve startnotitie gaat er nu vanuit dat het concept-bod in het 2^e kwartaal 2020 ter informatie aan de raden wordt voorgelegd. Om de finale besluitvorming over het definitieve bod in 2021 goed voor te bereiden, is voorafgaand betrekken van de gemeenteraden belangrijk. De basis hierbij is kennisname van het concept-bod, met daarbij wel aandacht voor het tussentijds mee nemen in het proces. Hoewel de exacte vorm hiervan nog onbekend is, vraagt dit een duidelijke (ook tussentijdse) informatievoorziening én (qua planning) dat concept- of tussendocumenten tijdig beschikbaar zijn. Zodat de stap naar een (uiteindelijk door de raad vast te stellen) definitief bod goed gemaakt kan worden.

6. FINANCIËN

In de septembercirculaire 2019 heeft het Rijk alle regio's een decentralisatie-uitkering toegekend om te komen tot een definitieve RES. De gemeente Nijmegen heeft deze middelen (€ 1.515.718 voor 2020 en 2021) ontvangen, aangezien zij opdrachtgever en kasbeheerder is voor het RES-proces.

Uit deze middelen worden de uren en middelen nodig voor het proces gedekt, grotendeels de kosten van de RES-werkorganisatie. Voor de regio als geheel zijn er in deze fase dus geen financiële gevolgen. Per gemeente varieert dit iets, afhankelijk van of en hoeveel personele inzet zij plegen in de RES-werkorganisatie. De personele inzet vanuit de gemeente Overbetuwe is zodanig dat dit in 2019 een positief saldo oplevert € 7.264.

7. VERVOLG

Planning

Met vaststelling van de startnotitie door alle raden is de 1^e fase van de RES in januari 2020 afgerond. In oktober 2019 zijn de eerste voorbereidingen gestart voor de 2^e fase van het concept-bod met verkennende werkateliers. Vanaf begin 2020 wordt dit geïntensiveerd naar specifieke, meer inhoudelijke ateliers (warmte en elektriciteit). Uiterlijk in juni 2020 moeten de RES-regio's hun concept-bod aanbieden bij het Rijk. Dan start de 3^e fase waarin het Planbureau voor de Leefomgeving alles gaat doorrekenen. Uiteindelijk hebben de 30 regio's tot maart 2021 om hun RES gereed te maken en dit eindbod bij het Rijk aan te bieden.

Communicatie

Energietransitie voor en door inwoners, ondernemers en organisaties staat centraal in onze beleids- of visievorming (bv. Routekaart Duurzaamheid, Warmteplan en Omgevingsvisie) én in de vele uitvoeringssporen (bv. de inloopavond duurzame energie en diverse projecten voor duurzame opwek energie). Op lokaal niveau komt de energietransitie immers het dichtst bij de inwoners en heeft deze effecten voor de fysieke leefomgeving waarin men woont, werkt of recreëert. De RES neemt dit ook als basis, door in communicatie over de RES aansluiting te zoeken bij het bestaande lokale energie- en duurzaamheidsbeleid. Aanvullend hierop is de RES-communicatie daarom primair gericht op een grote groep stakeholders op (sub)regionaal niveau, zoals ondernemers, (semi)overheden, niet-gouvernementele organisaties (NGO's), inwonervertegenwoordigers, regionaal samenwerkende energiecorporaties, natuur- en milieuorganisaties, land- en tuinbouworganisaties en woningcorporaties. Waar relevant worden ook het midden- en kleinbedrijf (MKB) en maatschappelijke instellingen betrokken. Vanzelfsprekend naast alle communicatie met overheden die als RES-partner betrokken zijn.

Participatie

De participatie bij het vormgeven van de RES is primair gericht op de genoemde stakeholders op (sub)regionaal niveau. Zeker in de fasen van het opstellen van het concept-bod en definitief bod zijn zij genodigd om te komen tot gedragen regionaal bod te komen. Later in het RES-proces bij het daadwerkelijk invullen en realiseren van de RES, zal de participatie van maatschappelijke partners, bedrijven en inwoners steeds verder verfijnd worden.

Evaluatie

De voortgang en tussentijdse evaluatie van de opgave inzake CO₂-reductie bepaalt vanaf 2021 welke zaken geactualiseerd moeten worden in de RES. Voorzien is dat na de RES 1.0 in maart 2021 elke twee jaar actualisatie plaatsvindt. De RES 2.0 zou dus gereed moeten zijn in maart 2023. Vanzelfsprekend koppelen we dit waar mogelijk aan de cyclus waarmee onze lokale duurzaamheidsbeleid uitgevoerd wordt.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

mr. M.F.H. Knaapen

R.P. Hoytink-Roubos

8. RELEVANTE STUKKEN

1. 'Startnotitie RES Regio Arnhem Nijmegen' (2 oktober 2019, kenmerk 19int04903);
2. 'Reactienota behorende bij Startnotitie RES Regio Arnhem Nijmegen' (23/10/2019, 19int04904);
3. Reactie Overbetuwe op concept-startnotitie RES Arnhem Nijmegen (26/8/2019, 19uit18360);
4. Raadsbesluit 'Startnotitie Regionale Energiestrategie (RES)' (7/1/2020, 19rb000151).

Portefeuillehouder: D.E.W. Horsthuis-Tangelder

De behandelend ambtenaar is S.W.A. Tempelman. Technische vragen dienen uiterlijk de donderdagmorgen om 08.00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl.